

Windows 7

kompletní příručka

Bohdan Cafourek

EDICE
PROFESIONAL

GRADA®

- Profesionální příručka nejrozšířenějšího operačního systému na světě
- Určeno nejen běžnému a pokročilému uživateli Windows 7, ale i správcům systémů
- Šifrování EFS a BitLocker, brána firewall, konfigurace systému, PowerShell
- Využití systému v síti, včetně základů komunikace v TCP/IP

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Windows 7

kompletní příručka

Bohdan Cafourek

Vydala Grada Publishing a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
jako svou 4211. publikaci

Odpovědný redaktor Petr Somogyi
Sazba Petr Somogyi
Počet stran 336
První vydání, Praha 2010

© Grada Publishing, a.s., 2010

Cover Photo © fotobanka allphoto

V knize použité názvy programových produktů, firem apod. mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.
Husova ulice 1881, Havlíčkův Brod

ISBN 978-80-247-3209-1 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-7407-7 (elektronická verze ve formátu PDF)
© Grada Publishing, a.s. 2012

Obsah

Úvod	15
Část první: Základní ovládání	17
1. Začínáme pracovat	19
1.1 Přihlášení do systému	20
Typy přihlašovací obrazovky	20
Typy přihlášení	21
1.2 Rozhraní systému	22
Uživatelské rozhraní Windows 7	22
Plocha 22	
Tlačítko Start	23
Hlavní panel	24
Zamčení počítače	24
Změna vzhledu	25
Zvětšení písma na ploše	26
Přemístění panelu	27
Zobrazení plochy	28
Obsah nabídky Start	29
Ovládání prostředí	30
1.3 Okna	30
Součásti okna	30
Ovládání okna	31
Volby trojhrmatu	31
1.4 Přidání nového uživatele	32
Obrázek uživatelského účtu	33
Zadání uživatelského hesla	35
Doporučená hesla	35
Co když zapomeneme heslo?	36
Uživatelský účet Host	37
Principy autentikace	38
Uživatelská relace	39

2. Informace v počítači	41
2.1 Úložiště v počítači	41
2.2 Typy informací v počítači.....	42
Výhody složky	44
Vytvoření zástupce	45
Rušení objektů	45
Pozadí plochy	46
Připnutí odkazů	47
2.3 Miniaplikace	48
2.4 Přichytávání oken jedním tahem	48
3. Práce s objekty na ploše.....	51
3.1 Práce se soubory a složkami	51
Vytvoření souboru	51
Vytvoření nové složky	52
Přejmenování objektu.....	53
3.2 Místní nabídky na ploše	53
3.3 Odpadkový koš	55
Umístění Koše	55
Odstranění souboru	56
4. Průzkumník	59
4.1 Popis okna	59
4.2 Názvy souborů a složek.....	62
4.3 Činnosti Průzkumníka	65
Základní úkony s Průzkumníkem.....	65
Práce se soubory a složkami	68
Hledání souborů	70
Dotykové ovládání	72
4.4 Knihovny	73
Vytvoření nové knihovny	73
5. Pokročilé volby souborů.....	75
5.1 Komprese	75
Zrušení komprese.....	77
5.2 Správa sdílených složek	77
Definice sdílené složky.....	77

Problémy sdílení.....	78
Výchozí sdílení pro správce	79
5.3 Připojení síťového disku	79
6. Přístupová práva ke složkám.....	83
6.1 Oprávnění a zabezpečení.....	83
6.2 Přístupová oprávnění ke sdílené složce	85
Sada sdílených oprávnění	86
6.3 Výsledná efektivní oprávnění uživatelů.....	86
Sledování činností.....	88
Vlastník objektu	90
7. Ovládání úloh.....	95
7.1 Řízení uživatelských účtů	95
7.2 Rodičovská kontrola	96
7.3 Správce úloh	98
Karta Aplikace.....	99
Karta Procesy	100
Karta Služby	101
Karta Výkon.....	101
Karta Sítě.....	102
Karta Uživatelé	103
7.4 Sledování prostředků	103
8. Příslušenství.....	105
8.1 Kalkulačka	106
8.2 Malování	107
8.3 Další programy v příslušenství	109
9. Klávesové zkratky	111
Část druhá: Správa systému	113
10. Jaký vybrat počítač?	115
10.1 Procesor	116

10.2	Kompatibilita aplikací	116
	Režim Windows XP	117
	Výhody virtualizace	120
	Podpora ovladačů	121
10.3	Edice systému.....	121
11.	Instalace systému	123
	Požadavky instalačního procesu	124
	Doporučené kroky před instalací	124
11.1	Vlastní instalace systému Windows.....	124
11.2	Přehled instalace systému Windows 7	125
11.3	Upgrade na systém Windows 7	126
	Aktualizace operačního systému Windows XP na Windows 7	126
11.4	Speciální typy instalace	127
	Instalace na VHD	127
	Vlastní instalační sada	128
	WAIK	129
	Hromadné instalace	130
	Windows PE	132
12.	Správa systému a nástroje pro správu.....	133
12.1	Nástroje pro správu.....	134
12.2	Diagnostické nástroje.....	136
13.	Obnovení systému.....	139
13.1	Rychlá oprava systému	140
13.2	Vzdálená plocha	141
14.	Zálohování	143
14.1	Práce s programem Zálohování a obnovení.....	143
	Kompletní záloha systému	147
	Disk pro opravu systému	147
	Plánovač času zálohování.....	148
	Obnovení dat.....	149
14.2	Robocopy	150

15. Tisk	155
15.1 Připojení tiskárny	156
Sdílená tiskárna	157
15.2 Správa tisku	157
16. Prohlížeč událostí	159
16.1 Spuštění Prohlížeče událostí	160
16.2 Typy protokolů	161
Protokoly systému Windows	161
Protokoly aplikací a služeb	163
16.3 Vlastnosti zapsané události	164
16.4 Filtrace událostí	166
Vlastní zobrazení	167
Zobrazení událostí z více protokolů	168
Filtrace událostí z více protokolů	168
Další filtrační možnosti	170
Zpřístupnění zobrazení	171
Integrace s Plánovačem úloh	171
Odběry událostí	172
Doporučení pro filtrování událostí	173
16.5 Pokročilá práce s vlastním zobrazením	173
16.6 Další možnosti rozhraní událostí	174
Zobrazení nebo skrytí protokolů o ladění a analýze	176
Pořadí vlastností událostí	177
16.7 Vlastnosti protokolování	177
Vymazání protokolu událostí	178
Otevření uloženého protokolu událostí	179
16.8 Spuštění úlohy při události	179
16.9 Automatický přepis protokolů	180
Další volby nastavení prohlížeče	181
17. Sledování výkonu	183
17.1 Realizace sledování výkonu	183
Struktura sledovaných veličin	184
17.2 Grafické zobrazení	185
Přidání čítačů	186

Konfigurace zobrazení nástroje Sledování výkonu	188
Změna typu grafu	189
Ukládání obrazovky	189
Možnosti zobrazení	190
17.3 Sady kolekcí dat	190
Vlastnosti kolekcí dat	191
18. Ovládací panely	199
18.1 Centrum usnadnění přístupu	201
18.2 Programy a funkce	201
18.3 Datum a čas	202
18.4 Správce zařízení	202
18.5 Zobrazení	203
Spořič obrazovky	204
18.6 Písmo	205
18.7 Možnosti internetu	205
18.8 Klávesnice	205
18.9 Pošta	206
18.10 Myš	206
18.11 Nastavení napájení	207
18.12 Zvuk	207
18.13 Systém	208
18.14 Index uživatelských zkušeností se systémem Windows	212
18.15 Centrum akcí	213
19. Registr	215
19.1 Členění registru	216
19.2 Položky registru	217
19.3 Důležité položky registru	218
Složení registru ze souborů (HiveList)	220
Správa základních systémových činností	220
20. Šifrování EFS	223
20.1 Přístup k šifrovaným datům	223

®	20.2 Postup šifrování	224
	Šifrování řádkovým příkazem	224
20.3 Konfigurace šifrování	226	
	Důvěryhodný uživatel	226
	Zadání agenta pro obnovení	226
	Šifrování složek	227
	Šifrování souborů a změna hesla	227
	Potlačení šifrování EFS	228
21. Šifrování BitLocker	229	
21.1 Typy přístupu	230	
21.2 Další použití BitLockeru	231	
21.3 BitLockerToGo	231	
22. Správa uživatelů	235	
22.1 Práce s uživatelskými účty	235	
	Vytvoření uživatele	236
	Heslo a potvrzení hesla	237
	Bezpečnostní volby	237
	Podrobné vlastnosti uživatele	239
22.2 Profil uživatele	239	
	Cesta k profilu	239
	Kopírování souborů do uživatelského profilu	240
	Centrální profily	241
	Složka pro cestovní profily uživatelů	241
	Cestovní profil uživatele	241
	Mandatory profily	242
	Přihlašovací skript	244
	Domovská složka	245
22.3 Vestavěné účty	245	
22.4 Práce s uživatelskými skupinami	246	
	Vytvoření skupiny uživatelů	246
	Řazení uživatelů do skupin	247
	Efektivní práva	247
22.5 Speciální skupiny	248	

23. Správa disků	249
23.1 Popis okna Správy disků	249
23.2 Systém přístupu k diskům	250
Problémy s disky	251
23.3 Souborové systémy	252
23.4 Nabídky Správy disků	254
Vytvoření diskového oddílu	254
Rozšíření a zmenšení svazku	254
Formátování	255
Odstranění oddílu	255
Aktivní oblast	255
23.5 Dynamické disky	255
Speciální svazky	256
Vytvoření prokládaného svazku	256
23.6 Další činnosti s disky	257
Kontrola chyb	257
Označení jednotky	258
VHD disky	258
Defragmentace	259
24. Brána firewall.....	261
24.1 Pravidla přenosu	262
24.2 Typy rozhraní.....	263
24.3 Typy pravidel	264
24.4 Vlastnosti pravidel	265
25. Konfigurace systému	267
25.1 Karta Obecné	267
25.2 Karta Spuštění počítače.....	268
Upřesněné možnosti	269
25.3 Karta Služby	270
25.4 Karta Po spuštění	271
25.5 Karta Nástroje	271

26. PowerShell	273
26.1 Konstrukce jazyka PowerShell.....	274
Parametrizace	274
Řetězení.....	274
Ovládání procesů	275
26.2 Příklady cmdletů.....	275
Popis cmdlet zkratk	278
Část třetí: Využití systému v síti.....	279
27. Úvod do počítačových sítí	281
27.1 Co je to síť?	281
Server	282
Role serverů.....	282
Popis rolí	282
Klient	282
27.2 Typy sítí	283
28. Logická struktura sítě Windows	285
28.1 Pracovní skupina a doména	286
28.2 Bezpečnost.....	287
28.3 Architektura sítě.....	288
OSI model	288
28.4 Technické zabezpečení sítě	290
Kabeláž.....	290
Wi-Fi 291	
Klasické topologie.....	292
Co na doma?	292
Příklady a řešení kabeláže.....	293
Spojení do hvězdy	294
29. Popis úrovní spojení sítě Microsoft Windows	295
29.1 Síťová vrstva NDIS.....	295
MAC adresa	296
29.2 Transportní vrstva TDI.....	297
Zastaralé transportní protokoly	298
NetBEUI protokol.....	298

NetBIOS	299
NWLink	299
29.3 Vrstva síťových služeb.....	299
Pracovní stanice.....	299
Server	300
Stručné schéma komunikace v síti	300
SMB 300	
Řešení klient/server	300
30. Základy komunikace TCP/IP	303
30.1 Základy směrování	304
30.2 Adresace názvů v síti.....	304
30.3 Prohledávání počítačů	306
Link-Layer Topology Discovery	308
30.4 Směrovač	308
Statické směrování	309
Dynamické směrování	309
Hledání cíle	310
31. TCP/IP	311
31.1 Adresace v TCP/IP	312
Popis adresy.....	313
31.2 IPv6	314
31.3 TCP/IP diagnostika	315
Tracert	316
31.4 DHCP server	316
Automatická privátní adresace	317
31.5 Oprava komunikačních problémů.....	317
31.6 Překladač síťových adres	318
Statické a dynamické mapování adres.....	319
31.7 Chybná brána	319
31.8 Spojení nefunguje	320
31.9 DNS server	321
Rejstřík	323

Úvod

Tato příručka si klade za cíl oslovit hlavně uživatele operačního systému Windows 7, ale i správce klientských stanic s tímto systémem. Jsem si vědom, že tato dvě zaměření si jsou většinou velmi vzdálená, a proto budou příslušné části v této příručce graficky odděleny, abychom na první pohled rozeznali informace, které jsou zaměřené na ovládání systému a jeho užívání, a informace určené pro jeho pokročilou konfiguraci při zavádění ve firmách a správě sítí a klientů. Třetím možným využitím této příručky je využití referenční, při něm jistě oceníte rejstřík s velmi efektivní a rychlou možností nalezení informací právě o vašem problému, vašem řešení a pracovním zaměření.

Ze základního zaměření na uživatele, pokročilé uživatele a dokonce i správce systému vyplývá dvojí možný přístup: buď by tato kniha musela mít 5000 stran, aby obsáhla všechny tyto oblasti, nebo se musí učinit určité kompromisy a výklad určitým způsobem redukovat. Vybral jsem druhou cestu, ovšem s tím, že kompromisy nebudou příliš rozsáhlé. Znamená to, že kniha nebude určena úplným začátečníkům, kteří vidí operační systém typu MS Windows poprvé v životě, a není určena ani nejpokročilejší kategorii správců, kteří systém MS Windows 7 běžně používají a jde jim jenom o specifické oblasti nasazení, jako například optimalizaci restrikcí pro uživatele v rámci zásad skupiny doménové

architektury. Mezi těmito dvěma krajními body se však příručka snaží pomoci každému a přinést vždy potřebný objem i hloubku informací.

Podobným způsobem jsem se rozhodl také řešit otázku, zda text zaměřit na uživatele přecházející ze starších verzí systémů Windows (nejčastěji Windows XP nebo Vista), nebo text zaměřit jako zcela vyčerpávající popis celého systému, bez ohledu na předchozí uživatelské znalosti a zkušenosti. Ze svého dlouholetého lektorského působení jsem nabyl přesvědčení, že úplně nových uživatelů naprosto neznalých Windows XP je mizivé procento, proto i v této oblasti jsem zvolil cestu mírného kompromisu (kniha není ani typickou přechodovou příručkou z minulé verze systému, ani kompletním popisem všech komponentů). Budeme se tedy věnovat celému systému, ovšem na nové a podle mého názoru pro praxi klíčové komponenty se podíváme podrobněji a s větším objemem informací. Knihu tedy budete moci použít jak pro postupné seznamování s celým systémem, tak jako příručku pro efektivní seznámení se změnami a novinkami tohoto nejrozšířenějšího operačního systému na světě.

Části určené pro pokročilé uživatele a správce systémů jsou v celé knize označeny pruhem na okraji stránky.

Hodně úspěchů při práci s touto knihou přeje

Autor

Část první

Základní ovládání

1.

Začínáme pracovat

Než začneme pracovat s operačním systémem Windows 7, musíme se mu představit. Jinak s námi vůbec nebude komunikovat. Tomuto představení se říká přihlášení, nebo delším názvem přihlášení uživatele, nebo ještě delším názvem místní přihlášení uživatele. Chce se tím popsat, že pracujeme místně na počítači (nepoužíváme žádnou počítačovou síť a vzdálené přihlášení). Přihlašovací obrazovku jistě většina z vás zná.

Se systémem lze skutečně pracovat jenom tehdy, pokud Windows 7 znají naší identitu. Přihlášení je tedy věcí povinnou. Proč tomu tak je? Především díky přihlášení systém umožňuje kontrolu jména a hesla uživatele. Je tak zajištěno, aby s počítačem nemohl pracovat nikdo neoprávněný – tedy nikdo, kdo nezná heslo. Ovšem pro přihlášení existuje celá řada dalších důvodů, například:

- ✓ Každý uživatel bude mít své vlastní pracovní prostředí (tedy jiné ikony na ploše, jiné programy k dispozici, jinou grafiku).
- ✓ Uživatelé budou moci rozhodnout, jestli jejich vytvářené soubory budou k dispozici i uživatelům ostatním, nebo budou pouze soukromé.

Obrázek 1.1: Přiblašovací obrazovka systému

- ✓ Díky uživatelům může systém rozlišovat, kdo bude mít jaká práva.
- ✓ Systém tedy může oddělit činnosti, které může provádět dítě, rodič, nebo počítačový odborník.
- ✓ V systému půjde sledovat, co který uživatel skutečně v systému dělal, s jakými informacemi pracoval a kdy to bylo.

1.1 Přihlášení do systému

Typy přihlašovací obrazovky

Windows 7 umožňuje mít přihlašovací obrazovku nastavenou ve čtyřech základních provedeních, pokud bychom se však hodně snažili, mohlo by těchto provedení (vypadajících zcela odlišně) být ještě více. Museli bychom však být odborníky na slovo vzatými, nebo si vzít na pomoc speciální programy dostupné na internetu. My si představíme čtyři základní varianty přihlašovací nabídky:

1. **Grafické přihlášení** je nejběžnějším způsobem, jímž se do systému přihlašujeme. Vypadá tak, jak jsme viděli na obrázku 1.1, přihlášení provedeme klepnutím myši na vybrané jméno či ikonku uživatele.
2. **Textové přihlášení** – při tomto způsobu přihlášení musí uživatel napsat z klávesnice své jméno do příslušného textového pole a do druhého pole napsat své uživatelské heslo.

1. Začínáme pracovat

3. **Speciální přihlášení** znamená, že náš počítač umožňuje jiné typy přihlašování než klávesnicí a myší, např. počítač obsahuje čtečku otisků prstů a budeme se přihlašovat přiložením prstu (nejčastěji ukazováčku) na příslušnou čtecí destičku. Systém pak bude schopen podle otisku prstu rozlišovat, kdo se právě přihlašuje, a pokud otisk nepozná, zobrazí informaci o neúspěšném přihlášení.
4. **Automatické přihlášení** pak znamená, že je v systému nastaveno, na kterého uživatele a s jakým heslem se má systém automaticky přihlašovat hned po svém spuštění. V takovém to případě se žádná přihlašovací obrazovka neobjeví, budeme moci začít okamžitě pracovat, ale pozor – jsme skutečně přihlášení a systém nás identifikuje jako aktuálně uživatele, podobně jako kdybychom své jméno zadali.

V nabídce názvu uživatele budou standardně jména, která uvedl ten, kdo Windows 7 na našem počítači instaloval. Těchto jmen může být neomezený počet a mohou obsahovat i české znaky s diakritikou. Nejméně však bude k dispozici pouze jediné jméno uživatele.

Typy přihlášení

Vstupní nabídka nás v profesionálním prostředí ještě vyzve k přihlašovacímu trojmatu CTRL+ALT+DEL. Pak se objeví vlastní přihlašovací okno pro zadání jména uživatele, hesla a názvu domény. Tyto pojmy si popíšeme jednotlivě.

- ✓ **Název uživatele:** Jméno uživatele, po instalaci zde bude k dispozici jen **Administrator**. Chci-li nějaké přidat, musím použít nástroje, které si ukážeme dále. Jméno uživatele bývá maximálně 20 znaků dlouhé a nerozlišuje velká a malá písmena (*non case sensitive*).
- ✓ **Heslo:** Další proměnná, kterou zadáváme, je heslo. Má maximálně 14 znaků, jež jsou citlivé na velikost písmen. Musíme tedy dávat pozor na tlačítko SHIFT, případně na CAPSLOCK na klávesnici. Znaký jsou na obrazovce vidět jako puntíky – kvůli utajení (kdyby vám někdo koukal přes rameno).
- ✓ **Nápověda:** Ikonka s otazníkem znamená nápovědu pro zadávání hesla, mohu ji zobrazit, kdybych nevěděl, jaké heslo vpisovat. Že bych jej už zapomněl?
- ✓ **Potvrzení:** Tlačítkem se šipkou nebo klávesou ENTER na klávesnici zadávání údajů ukončím a předám je bezpečnostnímu subsystému ke kontrole správnosti.

Pokud bych zadal něco nesprávně, objeví se zpráva, že se systém nemůže přihlásit na můj účet a musím zkontrolovat, zda jsem zadal dobře heslo. Když je vše v pořádku, vstupujeme do systému a vidíme na první pohled, že práce vypadá velice podobně jako v minulých verzích Windows, jen o něco elegantněji.

Někdy následuje ještě výběr, do které databáze uživatelů se bude uživatel hlásit. Tato databáze může být umístěna v doméně, nebo na lokálním počítači. Lokální počítač se udává při samostatně stojícím počítači nebo v pracovní skupině. V případě vstupu do domény vybereme její příslušné jméno. Po instalaci na počítač zde najdeme pouze nabídku jedné domény, zvolené při instalaci (pokud byla vybrána doménová struktura).

Výběr z více domén nastává v případě, kdy mezi uvedenými doménami existuje vztah vzájemnosti, neboli trust. V tom případě mohu vybírat, zda se chci hlásit do své domovské domény nebo do domény, se kterou jsem navázal trust. Vztah vzájemné důvěry je oboustranná věc, navazovaná administrátory obou domén. Abych zde viděl seznam výběru domén, musím být součástí profesionální sítě domén. Tyto vztahy mohou být různých typů, podle doménové struktury.

1.1 Přihlášení do systému

1.2 Rozhraní systému

Uživatelské rozhraní Windows 7

Uživatelské rozhraní Windows 7 je prostředí, které nám systém nabídne, když se jako uživatel úspěšně přihlásíme. Je tedy rozhraním mezi operačním systémem a potřebami uživatele, který si chce například pouštět své programy či internet. Toto realizuje systém v podobě programu, jemuž říkáme uživatelské rozhraní (*user interface*). Uživatelské rozhraní, které si následně popíšeme nebo které známe již z minulých verzí systému Windows, je intuitivní, snadno se ovládá a jeho používání podporuje obě dvě tlačítka myši: levým tlačítkem vybíráme, co chceme dělat (např. spouštíme programy, vybíráme funkci přejmenování souboru apod.), pravým tlačítkem zobrazujeme nabídku, jež nám ukáže, co by šlo s daným objektem, na který pravým tlačítkem klepneme, udělat – například na obrázku 1.2 vidíme nabídku vzniklou po klepnutí pravým tlačítkem myši na odpadkový koš.

Obrázek 1.2: Místní nabídka objektu na ploše

Uživatelské rozhraní Windows 7 má tři základní části, největší část obrazovky zaujímá tzv. plocha.

Plocha

Plocha je místem, které uživatel používá podobně jako pracovní plochu na svém stole. Umisťuje zde tedy nejdůležitější objekty, které potřebuje pro každodenní práci, např. nejčastěji používané počítačové programy a datové soubory. To, že si plochu může uživatel zpřístupnit různými grafickými prvky či motivy, je jistě příjemné, ale pro hlavní podstatu činnosti se systémem nepříliš důležité. Jestli je tedy plocha jednobarevná nebo hyjí proměnlivými obrázky, to je z hlediska použití jedno. Na této ploše se budou zobrazovat otevřené programy v podobě tzv. oken.

Pokud by programy plochu zakryly, můžeme se na ni kdykoli podívat stisknutím kláves WIN+D. Klávesa WIN (Windows) vypadá takto: , a také ji tak v některých materiálech najdeme popisovanou: tedy +D = WIN+D = klávesa WINDOWS+D. Písmeno D stiskneme

1. Začínáme pracovat

Obrázek 1.3: Více oken otevřených na ploše

proto, že plocha se řekne anglicky *desktop*. Druhou podstatnou částí uživatelského rozhraní je tlačítko **Start**.

Tlačítko Start

Tlačítko **Start** vidíme v levém dolním rohu obrazovky. V dřívějších verzích systému na tomto tlačítku bylo skutečně napsáno slovo *start*, proto se toto pojmenování vžilo, jelikož tlačítko slouží ke spouštění programů a nejrůznějších funkcí systému. V systému Windows 7 již máme tlačítko **Start** bez popisu, pouze v grafickém provedení. I na tlačítku **Start** můžeme pravým tlačítkem myši vybírat vlastnosti a řídit, které komponenty v něm chceme mít dostupné a které nikoli. Základní prvky nabídky tlačítka **Start** jsou tyto:

Obrázek 1.4: Základní nabídka ovládání

1.2 Rozhraní systému

- ✓ programy, které jsou v systému nainstalované,
- ✓ programy, které jsme používali v poslední době a je tedy předpoklad, že je budeme chtít používat i nyní,
- ✓ soubory a dokumenty, se kterými jsme v poslední době pracovali,
- ✓ funkce ovládající systém, jako např. ovládací panely či příkazový řádek,
- ✓ základní funkce ovlivňující počítač a systém, jako je vypnutí počítače, odhlášení uživatele apod.

V základní nabídce pak máme tyto možnosti:

- ✓ vypnutí systému a počítače,
- ✓ odhlášení uživatele a ukončení uživatelské relace,
- ✓ režim spánku,
- ✓ režim hibernace.

Režim spánku je přepnutí systému do úsporného režimu, kdy odebírá minimum elektrického proudu, ale odebírá jej a čeká na aktivitu myši či klávesnice, aby se uvedl do plného provozu.

Režim hibernace naproti tomu znamená, že všechna rozpracovaná práce bude uložena na pevný disk a poté se počítač vypne. Až jej zapneme (a je jedno, zda to bude za hodinu či za 14 dní), nainstuluje uživatelské rozhraní přesně do stejné situace, v jaké jsme systém uspali. Budeme tak před sebou mít stejné programy, stejné stránky jako při posledním opuštění počítače.

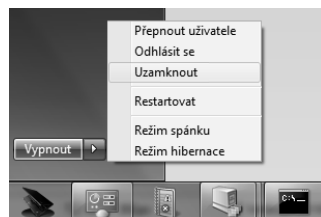
Hlavní panel

Třetí částí uživatelského rozhraní je hlavní panel. Hlavní panel je tvořen barevným pruhem při dolní části obrazovky, na kterém se zobrazují spuštěné programy, ikony sloužící pro snadné spouštění programů a také zde vidíme aktuální čas, zobrazený úplně v pravém dolním rohu. To vše se skrývá pod označením hlavní panel a tedy i tlačítko **Start** je vlastně součástí tohoto hlavního panelu. Nedejme se zmást, že někteří říkají hlavnímu panelu jinak: např. lišta, hlavní lišta, panel úloh, nebo podobnými kombinacemi. Běžně najdeme hlavní panel při dolní hraně obrazovky.

Zamčení počítače

Zamčení počítače znamená, že chceme své pracoviště na chvíli opustit a uzamčením se bráníme tomu, aby někdo viděl, co právě je na počítači rozpracované, a také aby nikdo nemohl v naší práci pokračovat či nám nahrát nepovolený program a provádět podobné záškodnické činnosti. Nejjednodušší zamčení počítače je k dispozici přes tlačítko **Start**, vpravo vyberte volbu **Uzamknout**.

Další možností, jak počítač zamknout, je použít klávesovou zkratku **WIN+L**. To je logické, když víme, že zamknout se řekne anglicky *lock*. K zamčenému počítači

Obrázek 1.5: Zamčení přes nabídku Start

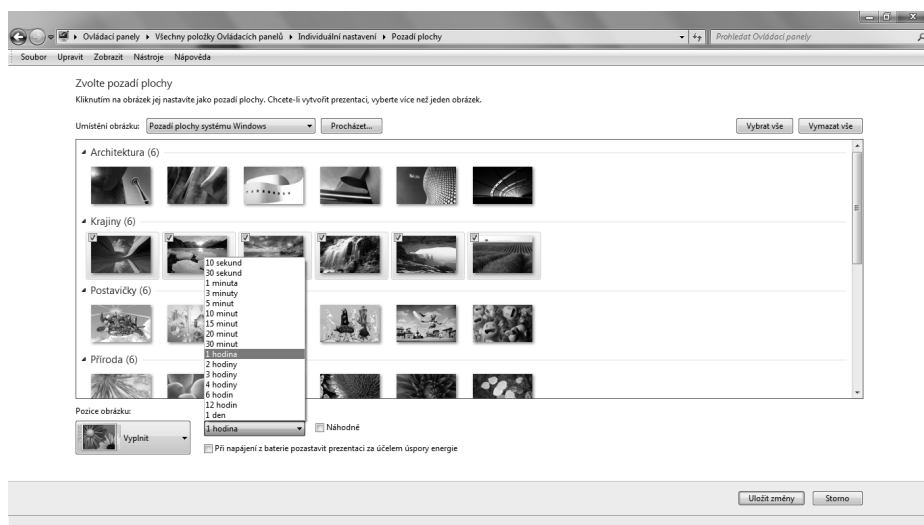
1. Začínáme pracovat

tačí je pak možné přistoupit pouze se znalostí hesla. Zamykání může provádět systém i automaticky, pokud to nastavíme v rámci nabídky spojiče obrazovky. Znamená to, že například po deseti minutách nečinnosti bude na našem počítači spojič a současně se počítač zamkne. Bude tedy při pohybu myši či stisku klávesy na klávesnici vyžadovat zadání našeho hesla.

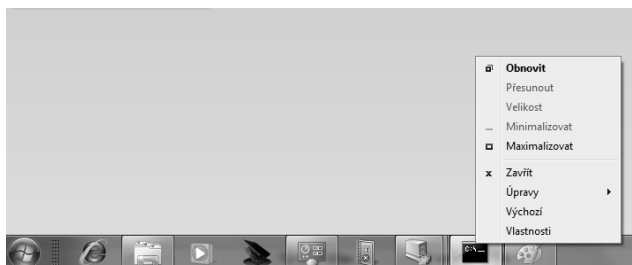
Změna vzhledu

Vzhled plochy můžeme měnit podle svých vlastních potřeb a vkusu. Stačí klepnout prvním tlačítkem myši na plochu a vybrat nabídku **Přizpůsobit – Pozadí plochy**. Zde máme k dispozici tlačítko **Procházet**, kde můžeme vybrat z jakéhokoli místa pevného disku obrázky, jež chceme pro plochu použít. Windows 7 nabízí i možnost, aby se tyto obrázky postupně měnily. Při jejich vybírání musíme držet klávesu CTRL a pak klepneme na ty, které se nám líbí. Budou pak v levém horním rohu označeny, dole v nabídce pak budeme moci určit, po jak dlouhé době se obrázky na ploše mají měnit, např. zde vybereme interval 1 hodiny.

Obrázek 1.6: Pravidelné střídání obrázků na ploše

Běžně se budou obrázky po tomto časovém intervalu střídát popořadě, jak je máme označené, ale v nabídce jsme mohli vidět i zaškrťací pole **Náhodně**, pokud ho zvolíme, budou se vybírat obrázky ze všech, které jsme zaškrtnuli a v náhodném pořadí.

Obrázek 1.7: Místní nabídka na blavním panelu

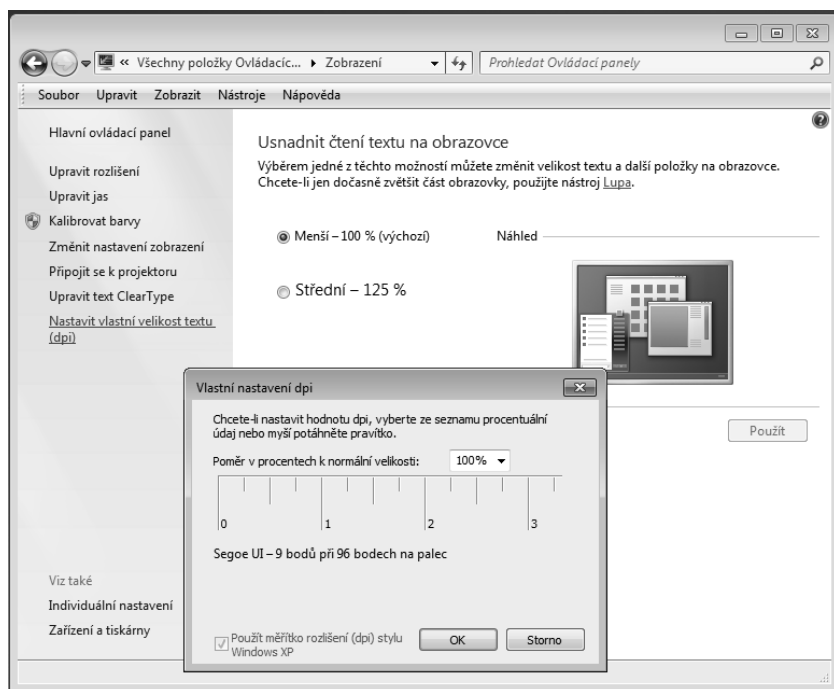

Pro ovládání běžících programů můžeme použít pravé tlačítko myši na položku programu na hlavním panelu. Zobrazí se místní nabídka, která však nebude obsahovat volby, jež bychom tam čekali, pokud známe minulý verze systémů Windows. Pokud by nám tyto volby (např. **Přesunout**, **Minimalizovat**, **Maximalizovat**) citelně scházely, můžeme je získat touto fintou – před klepnutím pravým tlačítkem myši stisknete klávesy **CTRL+SHIFT**, tím si vynutíte místní nabídku v plné verzi.

Zvětšení písma na ploše

Nejčastější monitory pracují s rozlišením 1366. Toto číslo udává počet grafických bodů, které se budou umísťovat na obrazovku ve vodorovném směru. Ve vlastnostech pracovní plochy a nabídce **Přízpůsobit** máme možnost toto rozlišení změnit. Stojíme pak před otázkou, zda nastavovat nízké číslo rozlišení (získáme tak větší písmena na ploše, ale na monitor se vejde méně informací), nebo volit vyšší hodnoty rozlišení, kdy se na plochu vejde mnoho informací, ale některé texty budou téměř nečitelné. Kromě této volby **Upravit rozlišení** jsou ve vlastnostech zobrazení i další možnosti, a sice nastavení **Zvětšení písma na obrazovce**. Pokud zvolíme pouze toto, nebudou se ostatní grafické části plochy nijak upravovat, jde tedy většinou o výhodnější variantu, než změnit celé rozlišení na obrazovce. V našem případě totiž jenom zvětšíme texty, ale obsah všech dalších položek na displeji zůstane stejný. Budeme postupovat takto:

1. Pravým tlačítkem myši klepneme na plochu.
2. Z místní nabídky vybereme **Přízpůsobit**.
3. Pak zadáme příkaz **Zobrazení**.

Obrázek 1.8: Výběr ze tří velikostí písma

1. Začínáme pracovat

Uvidíme zde i náhled, který nám pomůže určit, které ze tří nastavení je pro naše oči nejlepší.

4. Vybereme vhodné nastavení a potvrdíme tlačítkem **Použít**.

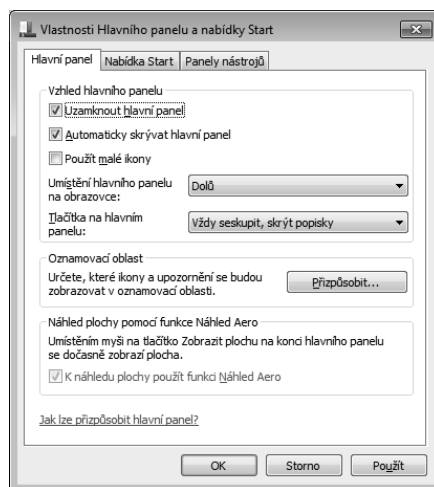
Pokud bychom potřebovali ještě speciálnější nastavení, např. kvůli tělesnému handicapu, mají Windows 7 k dispozici i nástroj **Lupa** dostupný v příslušenství, který umožňuje práci jako s běžnou zvětšovací lupou. Tento nástroj tedy zvětší tu část obrazovky, na kterou se zaměříme myš.

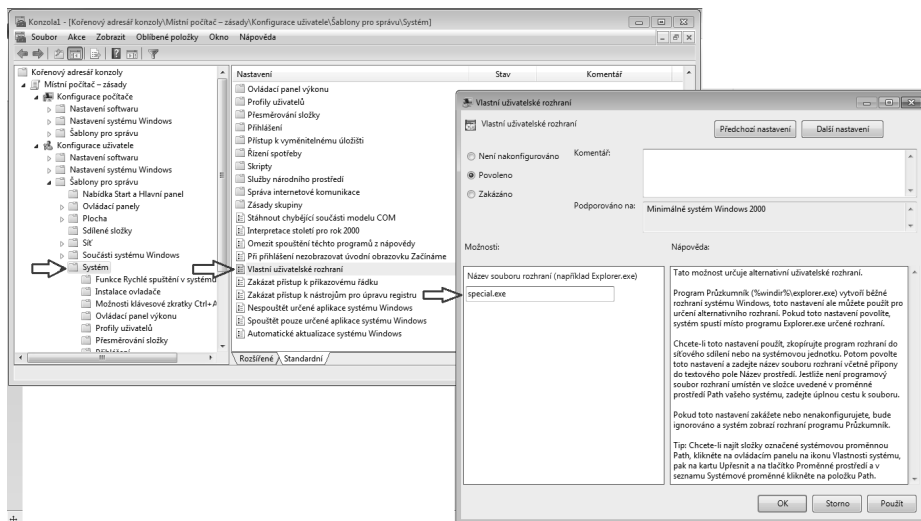
Přemístění panelu

Pokud bychom chtěli umístit hlavní panel jinak, stačí jej chytit, držet levým tlačítkem myši a přetáhnout na vybrané místo. Vždy to však musí být při některé hraně obrazovky. Z hlediska dnešního použití širokoúhlých monitorů může být zajímavou alternativou si panel přetáhnout na pravý okraj obrazovky a využívat tak celou výšku našeho displeje.

Pokud se nám panel přesunout nedaří, může to být způsobeno tím, že je zamčený. Zamčený panel znamená, že je fixován na svém místě a nelze jej přesunout, dokud toto zamčení nezrušíme. Na stejném místě nastavení můžeme i zadat tzv. skrývání hlavního panelu, které znamená, že pokud panel nepoužíváme, sám sjede dolů, aby nezabíral prostor na obrazovce. Při jakémkoli pohybu myši dolů na místo, kde se má panel nacházet, se zase sám objeví.

Obrázek 1.9: Skrývání a zamčení hlavního panelu

Obrázek 1.10: Změna uživatelského rozhraní

1.2 Rozhraní systému

Již víme, co znamená uživatelské rozhraní, o jeho dalších funkcích budeme mluvit i v jiných kapitolách. Může však pro vás být zajímavé, že toto uživatelské rozhraní můžeme v systému Windows 7 vyměnit za jiné. Pokud bychom například chtěli, aby uživatel nebyl obtěžován spoustou nabídek tlačítka **Start**, hlavního panelu a plochy, ale pracoval po celou dobu pouze v jednom programu, je možné toto uživatelské rozhraní vyměnit. Standardní uživatelské rozhraní se ve Windows 7 nazývá **explorer.exe**, a tento název můžeme změnit za nově potřebné uživatelské rozhraní – například **excel.exe**. Odborníci k tomu použijí změnu v nastavení zásad skupiny, kde v sekci **Šablony pro správu** a podsekcí **Systém** poklepeme na položku **Změny uživatelského rozhraní** a napíšeme jeho nový název – jako to vidíme na obrázku 1.10.

Pokud vám připadá, že jsem tento pracovní postup poněkud odbyl a nepopsal jej úplně přesně bod po bodu, je to schválně – toto nastavení je skutečně určeno pokročilejším uživatelům či odborníkům a ti jej jistě i z mého stručného popisu dokáží dekodovat.

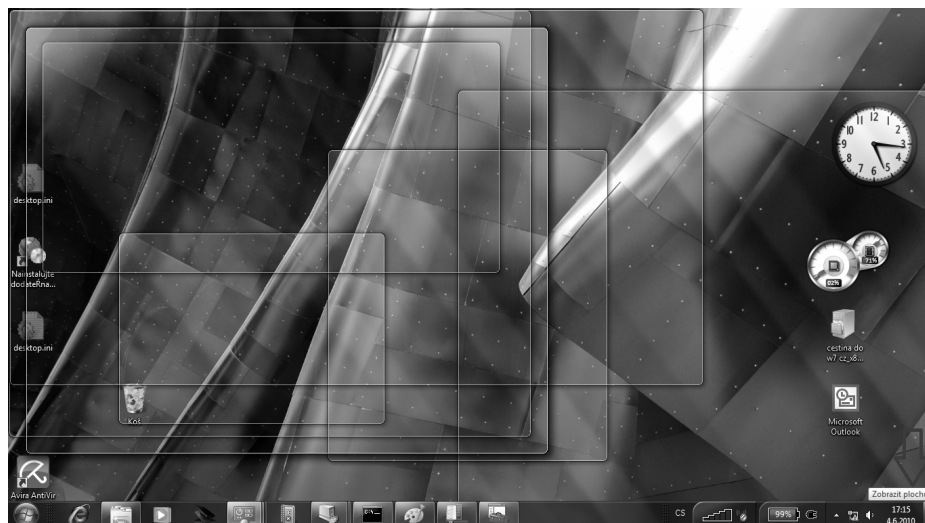
Zobrazení plochy

Na hlavním panelu na první pohled neuvidíme volbu pro zobrazení plochy, ta je tvořena novým tlačítkem umístěným na hlavním panelu úplně napravo, vypadá jako nenápadný obdélník.

Pokud na tento obdélník klepneme myší, přepne se naše zobrazení na plochu. Zajímavé je ale chování systému, když na toto tlačítko pouze najedeme myší. Plocha se nám zobrazí náhledem přes zprůhledněná aktivní okna.

Podobně můžeme využít najetí myši bez klepnutí pro živé náhledy aplikací, které v systému právě pracují.

Tato funkce je velmi výhodná pro rychlou orientaci v spuštěných programech a samozřejmě můžeme kdykoli na zvolenou ikonu programu klepnout levým tlačítkem myši a přepnout se do něj k plnohodnotné práci. Nyní si však popíšeme vzhled pracovní plochy.

Obrázek 1.11: Funkce zobrazení plochy

1. Začínáme pracovat

Obrázek 1.12: Náhled do běžící aplikace po najetí kurzorem myši

Obsah nabídky Start

Nabídka tlačítka **Start** obsahuje nastavení svých vlastností. Můžeme je změnit, když na **Start** klepneme pravým tlačítkem myši a vybereme volbu **Vlastnosti**. Zde máme k dispozici tři karty, s jejichž pomocí můžeme konfigurovat:

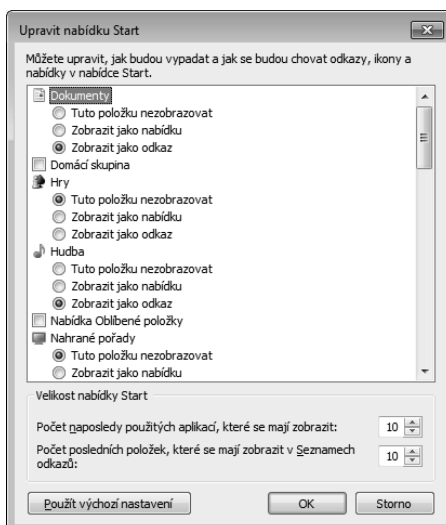
- hlavní panel,
- nabídku **Start**,
- panely nástrojů.

Na záložce nabídky **Start** uvidíme situaci jako na obrázku 1.13:

Mimo jiné zde tlačítkem **Vlastní** budeme určovat, které položky chceme mít v nabídce obsažené a které nikoli, např. zda se jedná o dokumenty, hry, hudbu, jiné oblíbené položky. Kromě toho budeme také vybírat, kolik naposled použitých aplikací chceme zobrazovat a kolik naposledy použitých položek souborů se má zobrazovat.

Obrázek 1.13: Konfigurace nabídky Start

Obrázek 1.14: Vlastní volby nabídky Start

Ovládání prostředí

Při práci můžeme používat obě tlačítka myši. Levé slouží ke známým činnostem: jedno stisknutí (klepnutí) znamená výběr položky, dvojitý stisk (poklepání) pak spuštění programu.

Časté je použití pravého tlačítka, které slouží k vybrání místní nabídky. Tato volba umožňuje vybírat k určitému objektu pro něj specifické příkazy. Například na pracovní ploše příkazy k aranžování ikon, u programových ikon příkazy pro jejich kopii či vymazání, u správce úloh možnost editace voleb tlačítka **Start**, u data a času jejich nastavení atd. Tuto nabídku můžeme vždy zobrazit i dvojhmatem ALT+MEZERNÍK. Zobrazené volby se dynamicky liší podle toho, zda jsou:

- ✓ aktuálně nepoužitelné (zobrazené šedě),
- ✓ přístupné (zobrazené černě),
- ✓ defaultní (tučné, tedy vybrané automaticky pomocí klávesy ENTER, nezvolíme-li jinak). Tento typ se v konkrétní nabídce objeví maximálně jednou. Výběr můžeme rychle provést pomocí ALT+MEZERNÍK+KLÍČOVÁ KLÁVESY, tedy ta podržená. Všimněte si podržení u názvů!

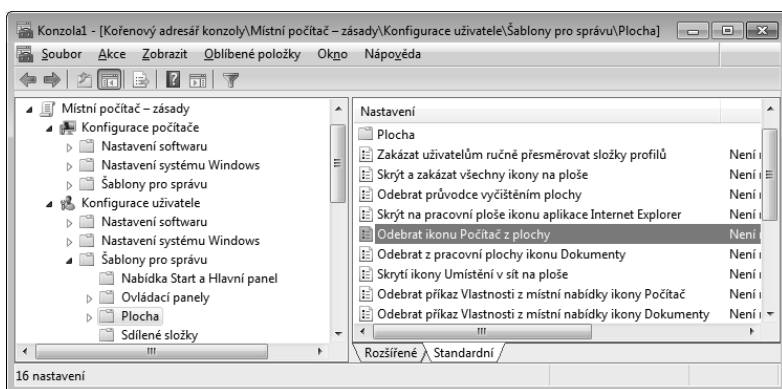
1.3 Okna

Název produktu Windows, jak víme, znamená způsob zobrazení a ovládání programů v jednotlivých oddělených částech monitoru – v oknech.

Součásti okna

Každé okno má stejné základní součásti. Vrchní řádek s názvem programu je **záhlaví**, neboli **titulkový pruh** – lišta, kde najdeme název programu. Pod ní následuje **nabídkový pruh**, kde pomocí myši volíme příslušné funkce. Celé okno je ohraničeno **rámem okna**, pokud jeho obsah přesáhne takto vymezené okraje, použijeme **posuvníky**, které se objeví u rámu vpravo a dole. Vnitřní obsah okna dodává příslušný program a nazýváme jej **vlastní pole**.

V pravém horním rohu jsou tlačítka pro ovládání rozměrů: minimalizační, aktualizací a maximalizační tlačítko.

Obrázek 1.15: Okno klasického vzhledu

1. Začínáme pracovat

Ovládání okna

Tlačítka pro ovládání velikosti okna změnila pouze svůj vzhled, jejich význam (minimální, aktuální a maximální velikost) je totožný. Rovněž tak funkce posledního pole je známá, jedná se o ukončení aplikace. Velikost oken ovládáme i uchycením hrany či rohu levým tlačítkem myši a následným tažením do cílové velikosti, které chceme dosáhnout. U oken s dolním stavovým řádkem je rozšířený prostor pro změnu jejich velikosti. Jedná se o zvýrazněný trojúhelník vpravo dole. Menu je možné aktivovat i přímo klávesou ALT. Místní nabídka záhlaví okna obsahuje následující volby:

- ✓ **Obnovení** – aktualizovat velikost,
- ✓ **Přesun** – přesunout,
- ✓ **Minimize** – minimalizace,
- ✓ **Maximize** – maximalizace,
- ✓ **Zavřít** – zavření, ukončení okna.

Inovací je automatické rozbalování nabídek při pohybu myši, teprve poslední úroveň, tedy vlastní výkonný příkaz, musíme potvrdit stiskem levého tlačítka.

Posuvníky vodorovného i svislého směru jsou zobrazeny velikostí, která odpovídá poměru zobrazené a celkově přístupné nabídky.

Volby trojmatu

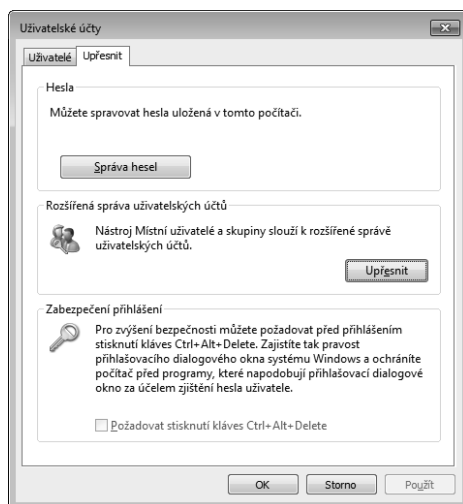
Další základní činnosti se provádí ze systémové nabídky po trojmatu CTRL+ALT+DEL. Jedná se o takzvanou systémovou bezpečnostní volbu. Nejdůležitější části systémového bezpečnostního menu ukončují práci uživatele. Může vybrat z těchto variant:

- ✓ **Odhlášení uživatele:** odhlášení uživatele ukončí všechnu jeho práci a systém bude čekat na uživatele dalšího, všechny mechanismy systému však dále pracují (třeba tisk z fronty na tiskárnu). Nebo opět lze použít příkazy vlevo dole: **Start, Odhlášení uživatele.**
- ✓ **Vypnutí systému:** dojde k ukončení práce nejenom jednoho uživatele, ale celého systému Windows 7. Pouze tímto způsobem je pak možné vypínat počítač. Toto tlačítko nabídne i následující variantu.
- ✓ **Restart:** ukončí práci systému a navíc okamžitě zavádí novou inicializaci startu počítače.
- ✓ **Zamykání počítače:** systém zde umožňuje počítač programově zamknout – to je velmi potřebné, třeba pokud jdeme na svačinu a nechceme, aby někdo viděl, co děláme. Odemknout budeme moci jen se znalostí svého hesla. Je dokonce možné tuto proceduru zamykání nastavit automaticky pomocí spořiče obrazovky. Pak se po stanovené době nečinnosti rozhraní systému uzamkne samo. Následující možností nabídky je změna osobního hesla uživatele. Má-li obavu, že jeho heslo je někomu známe, může jej změnit.

Ochrana počítače zamykáním, tedy například stisknutím klávesové zkratky CTRL+ALT+DELETE nebo automaticky, je výhodná. Pokud se vám nechcete při opětovném

odemčení či přihlášení do Windows tuto kombinaci na klávesnici znovu zadávat, použijte tento postup.

1. Stiskněte nejdříve klávesovou zkratku WIN+R.
2. Do pole **Otevřít** vepište příkaz **control userpassword2**.
3. Máte-li administrátorská oprávnění, objeví se okno s **Uživatelskými účty**.
4. Přepněte na kartu **Upřesnit**.
5. Zde mimo jiné najdete i zaškrtnuté pole **Požadovat stisknutí kláves Ctrl+ Alt+Delete**.
6. Deaktivujte ho myší a klepněte na **OK**.

Obrázek 1.16: Vynucení a potlačení trojhmatu

- ✓ **Změna uživatelského hesla:** Je pak nutné uvést heslo stávající a zadat nové dvakrát pro potvrzení. Pokud má uživatel podezření, že jeho heslo není utajené, tuto volbu mu urychleně doporučíme.
- ✓ **Správce úloh:** Toto tlačítko spustí správce úloh, pomocí kterého je můžeme spouštět, ukončovat i sledovat. Budeme o něm mluvit později, a to podrobněji.

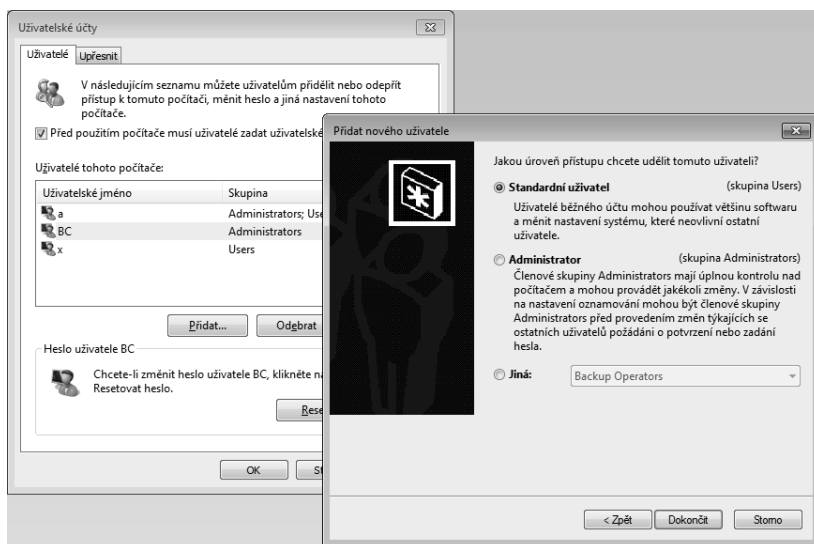
1.4 Přidání nového uživatele

At již Windows 7 budeme používat v kanceláři v práci nebo doma, pravděpodobně budeme potřebovat oddělit činnosti pro jednotlivé uživatele, například doma vytvoříme uživatelské účty pro tátu, mámu, syna a dceru, získáme tím oddělená uživatelská prostředí, což bude zahrnovat jinou pracovní plochu, jiné oblíbené programy, jiné grafické nastavení, ale i odlišný přístup k souborům na disku pro tyto jednotlivé uživatele, navíc každý z nich bude mít jiné konfigurace internetového prohlížeče a přístup uživatele bude kontrolován přístupovým heslem. Nového uživatele vytvoříme následovně:

1. Myší otevřeme nabídku **Start**.
2. Přejdeme do sekce **Ovládací panely**.
3. V okně **Upravit nastavení počítače** klepneme na volbu **Přidat nebo odebrat uživatelské účty**.
4. Zvolíme **Vytvořit nový účet**.
5. V následujícím okně zadáme název našeho nového uživatele do pole **Nový název účtu**, jak vidíme na obrázku 1.17.
6. Na této obrazovce vidíme i zadání typu uživatele:
  - a) **Uživatel se standardním oprávněním** – takový uživatel nemá plná práva ke změnám nastavení systému, může realizovat jen svá omezená nastavení programů, nemá např. možnost vytvářet nové uživatele, měnit nastavení virtuální paměti nebo mazat soubory chráněné ostatními uživateli.

1. Začínáme pracovat

Obrázek 1.17: Přidání nového uživatele

- b) **Správce** – tato možnost zahrnuje neomezený přístup k systémové konfiguraci, ale i k souborům všech uživatelů našeho počítače. Z toho jste jistě poznali, že abychom mohli tyto volby nového uživatele používat, musíme být přihlášení právě na takovýto správcovský účet.

Doporučuje se, abychom tyto možnosti skutečně aktivně používali a nenastavovali pro jednoduchost všem uživatelům plná správcovská práva, ale naopak o tomto zařazení pečlivě uvažovali. Za nejbezpečnější variantu se považuje mít na každém počítači dva plnohodnotné účty správce, z nichž jeden je určen k pravidelné práci a druhý je záložní. Záložní účet správce budeme používat jen při problémech či nemožnosti přístupu prvního ze správců. Ostatní uživatele pak vybavíme standardním oprávněním.

7. Zvolíme **Vytvořit účet**. Pokud bychom si tuto akci rozmysleli, máme zde k dispozici tlačítko **Storno**.

Obrázek uživatelského účtu

Uživatel má ke svému účtu vždy přiřazen jeden obrázek, který slouží pro snazší identifikaci. Zda k sobě přiřadíte některý z grafických symbolů, který již je k dispozici v systému, nebo si vytvoříte vlastní, nebo si digitálním fotoaparátem vyfotíte, toto vložíte do pevného disku a aktivujete jako svůj uživatelský obrázek, je zcela na vás. Každopádně postupujte takto:

1. Vyberte **Start – Ovládací panely – Uživatelé účty a zabezpečení rodiny**.
2. Zde máme k dispozici **Změnit obrázek účtu**.
3. Můžeme si vybrat jakýkoli z obrázků, které jsou k dispozici, nebo si můžeme vybrat vlastní obrázek (k tomu stiskneme tlačítko **Procházet obrázky**).

1.4 Přidání nového uživatele